

PARTICIPA!

GUIA PER AL FOMENT DE LA
PARTICIPACIÓ JUVENIL
ALS CENTRES D'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA

cjcv

consell de la joventut
comunitat valenciana
www.cjcv.org

La present Guia s'engloba dins la Campanya per al foment de la participació juvenil impulsada pel Consell de la Joventut de la Comunitat Valenciana (CJCV).

Es tracta d'una campanya dirigida als centres educatius de secundària i als Consells Locals de la Joventut per al desenvolupament d'una sèrie d'accions en instituts que fomenten la participació de la joventut.

Ací podreu trobar una breu explicació en torn als àmbits de la participació juvenil. A més, trobareu una sèrie de dinàmiques per treballar la participació i l'associacionisme a l'aula.

Els adolescents i els joves ja no són xiquets, però encara no són adults. Necessiten ajuda i oportunitats per desenvolupar les seues capacitats psicosocials i físiques i, quan se'ls dóna l'oportunitat, fan una contribució essencial no solament al seu propi desenvolupament saludable, sinó també al desenvolupament de la societat. ”

Organització Mundial de la Salut

ÍNDEX

INTRODUCCIÓ

- 3 »COM UTILITZAR AQUESTA GUIA
- 4 »GUIA D'ACTIVITATS

PRIMERA PART

7 LA PARTICIPACIÓ ÉS...	REQUISITS PER A LA PARTICIPACIÓ 8
FORMES DE PARTICIPACIÓ 9	LA PARTICIPACIÓ JUVENIL ÉS NECESSÀRIA... 10
TENDÈNCIES DE LA PARTICIPACIÓ JUVENIL ACTUAL 14	16 MODELS DE PARTICIPACIÓ

SEGONA PART

PARTICIPACIÓ I ESCOLA 25 »LA DIMENSIÓ PERSONAL I PEDAGÒGICA 30 »LA DIMENSIÓ INSTITUCIONAL I POLÍTICA 23
L'ASSOCIACIONISME JUVENIL 42» QUÈ ES UNA ASSOCIACIÓ. LES ASSOCIACIONS JUVENILS 43 »CONSELL LOCAL DE LA JOVENTUT 44»CONSELL DE LA JOVENTUT DE LA COMUNITAT VALENCIANA 41
LES NOVES FORMES DE PARTICIPACIÓ SOCIAL I JUVENIL 52

La *Guia per al foment de la participació juvenil* ha estat elaborada pensant en la seua aplicació als centres d'educació secundària i en el treball que els Consells Locals de Joventut (CLJ) desenvolupen amb adolescents i joves dels seus municipis. Es tracta d'un instrument flexible i adaptable a les particularitats i necessitats de cada grup i que ofereix diversos nivells de treball, reflexió i desenvolupament.

La Guia s'organitza en dos grans blocs de continguts:

PRIMERA PART

La *Guia* ofereix una breu introducció teòrica de **totes les dimensions de la participació** i proposa una sèrie de dinàmiques i activitats per treballar-les a l'aula i al grup. Són exercicis que inciten a la reflexió, al diàleg, a l'autoavaluació i a l'intercanvi d'experiències. L'objectiu final és que, tant joves com adults, ens adonem que la participació és una dimensió fonamental de la vida en societat i que el seu exercici és tant un dret com una necessitat.

SEGONA PART

La *Guia* aprofundeix en els tres principals escenaris per a l'aprenentatge i la pràctica de la participació juvenil en la societat actual: **l'escola, l'associacionisme juvenil, i les noves formes de participació social**. La publicació ofereix les últimes tendències en l'abordatge de la participació a l'escola, una descripció detallada de l'organització i les formes d'associacionisme juvenil i reflexiona i mostra exemples sobre l'ús de les TIC com a eines dinamitzadores de la participació juvenil. Per cada espai d'aprenentatge, es proposa una introducció teòrica i una àmplia i variada proposta d'activitats per desenvolupar a l'aula de manera individual o grupal, en una o varies sessions i en diferents nivells de complexitat i d'implicació per part de l'alumnat i l'equip docent.

Esperem que us siga d'utilitat...

GUÍA D'ACTIVITATS

Les activitats i les dinàmiques d'aquesta Guia han estat pensades per poder assolir els següents **objectius**:

- » Adquirir els coneixements, les habilitats, les actituds i els valors afavoridors de la participació, de la vivència grupal i de l'organització col·lectiva.
- » Aprendre a participar en el context de l'educació formal.
- » Promoure la participació a través del moviment associatiu juvenil.

En el seu desenvolupament s'ha de tenir sempre present que **com a educadors i educadores**:

- » Som un model d'aprenentatge.
- » L'alumnat és el vertader protagonista de les activitats.
- » Hem de tenir una actitud respectuosa i garantir la participació de tots els membres del grup.
- » Hem de promoure el treball cooperatiu, fomentar el diàleg, la reflexió i l'autocrítica.

Les activitats es poden treballar als espais de tutoria, incorporar-les com una dimensió fonamental de qualsevol assignatura de l'educació secundària obligatòria o aplicar-les com una activitat extra-escolar.

Llegenda de les fitxes d'activitat:

activitat

durada

objectius

material

A continuació, facilitem una graella d'activitats per localitzar de forma senzilla i ràpida aquelles dinàmiques que millor s'adapten als vostres objectius educatius i en funció de l'edat de l'alumnat, la metodologia i la durada.

NOM DE L'ACTIVITAT:

	DESTINATARIS				METODOLOGIA		DURADA				PÀGINA
	1r CURS 12-13 anys	2n CURS 13-14 anys	3r CURS 14-15 anys	4rt CURS 12-13 anys	TREBALL INDIVIDUAL	TREBALL GRUPAL	1 SESSIÓ	2/3 SESSIONS	TRIMESTRAL	ANUAL	
1	✓	✓	✓	✓		✓	✓				11
2	✓	✓	✓	✓	✓			✓			12
3	✓	✓	✓	✓	✓		✓				13
4			✓	✓	✓		✓				15
5			✓	✓	✓		✓				19
6			✓	✓		✓		✓			20
7	✓	✓	✓	✓	✓		✓				26
8	✓	✓	✓	✓		✓	✓				28
9	✓	✓	✓	✓	✓		✓				29
10	✓	✓	✓	✓		✓		✓			31
11		✓	✓	✓		✓				✓	32
12			✓	✓		✓			✓		34
13	✓	✓	✓	✓	✓		✓				38
14	✓	✓	✓	✓	✓			✓			39
15	✓	✓	✓	✓		✓		✓			46
16			✓	✓		✓		✓			48
17				✓		✓				✓	50
18	✓	✓	✓	✓		✓	✓				54
19	✓	✓	✓	✓		✓		✓			55

PRIMERA PART

LA PARTICIPACIÓ

definició, requisits, formes, importància, tendències, models

LA PARTICIPACIÓ ÉS...

1

La capacitat

de decidir sobre tot allò que ens afecta directament o indirectament en la nostra vida. Participem quan podem decidir sobre el que condiciona el nostre entorn, les nostres relacions i les nostres possibilitats de desenvolupament personal i col·lectiu. (Sellarès i Cirach, 2003).

Un dret fonamental,

reconegut per la Declaració dels Drets Humans (art. 19, 20, 21) i per la pròpia Constitució Espanyola (art. 9, 23, 48). La participació, com a dret, obre la porta a la ciutadania de totes aquelles persones que, per motius d'edat, no poden exercir-la través del vot. (Unicef, 2006). La Convenció del Drets de la Infància (art.12) reconeix la capacitat dels infants de participar en societat i d'exercir certs drets civils i polítics. Sense participació, no hi ha ciutadania.

La participació és, a més a més:

UNA EINA

QUE ENS PERMET ACONSEGUIR UNS DETERMINATS OBJECTIUS.

La participació no és un fi en ella mateixa. És l'ús que fem les persones i els col·lectius de la nostra capacitat de decidir per construir projectes acords amb la nostra visió del món i dirigits al bé comú. (Sellarès i Cirach, 2003).

UN PROCÉS

QUE S'APRÈN AL LLARG DE LA VIDA DE MANERA VIVENCIAL.

La participació cal estimular-la, facilitar-la i experimentar-la dins d'una col·lectivitat per adquirir les habilitats, les actituds i els coneixements necessaris per a la seua pràctica. (Sellarès i Cirach, 2003).

...UNA CAPACITAT, UN DRET FONAMENTAL, UNA EINA I UN PROCÉS.

2

REQUISITS PER A LA PARTICIPACIÓ

Per a participar, és necessària la presència i confluència dels següents requisits:

PODER

PARTICIPAR

Inclou **dues dimensions**:

- 1 El **reconeixement del dret** a participar, com a dret fonamental de ciutadania. Moltes vegades, desconeixem el nostre dret i/o tenim limitacions per exercir-lo.
- 2 La **necessitat d'una organització**. La participació requereix d'escenaris, de mitjans i mecanismes que garantisquen la possibilitat real i efectiva de poder participar.

VOLER

PARTICIPAR

Les persones tenim **motivacions, interessos i expectatives** que ens impulsen a participar i tots són subjectius i legítims, però hem de tenir en compte que han d'orientar-se cap al benestar, principalment social, però també personal.

SABER

PARTICIPAR

La participació és un **procés vivencial d'aprenentatge** de coneixements, destreses, habilitats, actituds i valors que es desenvolupa en una gran diversitat de contextos. A participar, s'aprèn participant.

LA PARTICIPACIÓ REQUEREIX CAPACITAT, MOTIVACIÓ I FORMACIÓ.

FORMES DE PARTICIPACIÓ

3

La participació és un fenomen multidimensional que es produeix en un context social determinat, amb una cultura política i participativa concreta, i on existeixen unes relacions i desigualtats socials preestablertes. (Sellarès i Cirach, 2003).

Dins d'aquest marc sociocultural i econòmic concret, podem participar de forma:

INDIVIDUAL

A través de la meua vida diària i/o quan prenc decisions de tipus personal.

Participo individualment quan ajude en les tasques domèstiques a casa, faig una col·laboració econòmica, col·labore en l'organització d'una campanya, participo en les eleccions escolars del meu institut o denuncie el tracte desigual entre homes i dones.

SOCIAL

A través de la participació en organitzacions de caràcter col·lectiu, independentment del seu grau de formalització i institucionalització.

Participo socialment quan sóc membre d'una associació, sóc representant dels alumnes en el Consell Escolar del meu institut, sóc militant d'un partit polític, sóc voluntari d'una ONG, sóc sòcia d'un club esportiu o participo al Consell Local de la Joventut del meu municipi.

LA PARTICIPACIÓ POT SER PUNTUAL O CONTINUADA EN EL TEMPS.

PODEM
PARTICIPAR
...

...de manera simbòlica o implicar-nos en cos i ànima.

... en processos informals o en estructures jerarquitzades.

... en totes les etapes de la vida i en tots els àmbits de la nostra vida social.

LA PARTICIPACIÓ, JA SIGA INDIVIDUAL O COL·LECTIVA, HA D'ESTAR ORIENTADA AL BÉ COMÚ. (CJE)

4

LA PARTICIPACIÓ JUVENIL ÉS NECESSÀRIA...

...EN LA DIMENSIÓ PERSONAL:

- 1 Perquè és un element fonamental en la construcció de la identitat personal de les adolescents i dels adolescents. Quan participem formem part d'un grup, i ens sentim importants i valuosos.
- 2 Perquè es vincula de manera positiva amb els processos d'autonomia personal, d'autoestima, d'aprenentatge prosocial i en l'adquisició d'habilitats de comunicació intrapersonal i interpersonal. La participació és una escola per aprendre a escoltar, respectar, delegar, decidir, compartir, opinar, renunciar, perdre o cedir.
- 3 Perquè és un factor de prevenció i de promoció entre adolescents: aprenem a demanar ajuda, a resoldre dubtes, a ser autocrítics, i construïm una xarxa socio-relacional i afectiva de molta importància en aquestes edats.

...EN LA DIMENSIÓ SOCIAL I POLÍTICA:

- 1 Perquè garanteix el drets de ciutadania de la joventut. Els joves i les joves són subjectes amb drets i membres actius d'aquesta societat. En un context de democràcia participativa, el jovent ha de poder participar plenament en la vida social, política i cultural en igualtat de condicions que la resta d'actors socials.
- 2 Perquè les polítiques de joventut són instruments bàsics i estratègics per al desenvolupament socioeconòmic, cultural i polític actual i necessiten de la participació protagonista, real i efectiva de la joventut en el seu disseny, execució i avaluació.
- 3 Perquè la participació de la gent jove garanteix que les seues necessitats i potencialitats específiques siguin tingudes en compte i, alhora, els fa responsables i partícips del procés de construcció i recerca de solucions pròpies i comunes.

PARTICIPAR DES DE LA INFÀNCIA ES VINCULA AMB UN MAJOR NIVELL DE COMPROMÍS SOCIAL I UNA IDENTITAT CÍVICA I POLÍTICA EN EDATS ADULTES.

I JO EM PREGUNTE...

1

Activitat per treballar la definició, condicions, formes i importància de la participació.

Reflexionar en grup sobre les diferents dimensions de la participació.

50'

Pissarra i material fungible.

Generar una dinàmica de reflexió àgil que ens permeta identificar els elements teòrics de la participació en la vida real i quotidiana de cadascun de les persones adolescents i de les persones joves amb els que estem treballant.

DESENVOLUPAMENT:

Per realitzar l'activitat podeu utilitzar la tècnica *Philip 66*.

Es formen grups de sis persones que, durant sis minuts, reflexionen sobre les diferents dimensions de la participació. Cada grup exposa les seues conclusions i entre tots i totes s'elabora una definició consensuada. S'identifiquen els elements que han generat més debat i les aportacions més interessants.

grup
1

Què és participar?

grup
3

On i qui m'ha ensenyat a participar?
On puc aprendre?

grup
2

Puc participar? Vull participar?
Sé participar?

grup
4

Per què la participació és important i necessària?

ACTIVITAT

UNA COMPOSICIÓ PARTICIPATIVA

2

Activitat per treballar la importància de la participació en la dimensió personal.

Composar un text de manera col·lectiva.

Dues sessions de 50'.

Cartolines, un recipient, pissarra, material fungible i tot allò que necessiten per a la difusió de la composició.

Reflexionar sobre el que a nivell individual i subjectiu cada persona aporta en la configuració d'un grup. L'activitat permet que cada alumne reflexione i identifiqui sobre quina és la seua actitud, predisposició, energia, etc., amb la que participa amb la resta de companys i companyes de l'aula.

DESENVOLUPAMENT:

1a SESSIÓ

Cada alumne disposa de cinc minuts per escriure, de forma anònima, una o varies frases que expliquen quina és la principal característica de la seua participació a la classe. Les frases s'escriuen a unes cartolines que són dipositades a una capsa per garantir l'anonimat i permetre que l'expressió siga el més lliure i sincera possible. Recordeu que les dimensions de la participació són múltiples i que podeu destacar allò que us sembla més significatiu. Per facilitar la redacció, podeu utilitzar els següents construccions:

La meua participació al grup és... Sóc una persona que aporta al grup... Aquest grup de classe em fa sentir... Per a la resta dels companys sóc...

A continuació, la persona que dinamitza l'activitat llig cadascuna de les cartolines i les enganxa a la pissarra. De manera consensuada, s'ordenen les frases fins aconseguir una composició coherent i atractiva. Podeu donar-li format de poema, de cançó, de rap, de conversa tweet, etc. Podeu triar diversos formats per a la plasmació artística de la composició en funció de les ganes i la disponibilitat de temps i recursos: realitzar un mural, fer un collage, interpretar la cançó, fer una dramatització, gravar un lipdub, etc.

2a SESSIÓ

A partir de la composició col·lectiva treballem i reflexionem sobre la dimensió personal de la participació donant resposta a les següents qüestions:

1. Quines actituds personals són afavoridores de la participació al grup?
2. Quines actituds personals bloquegen i limiten la participació a l'aula?
3. Quines coses positives podem obtenir per participar en un grup? I les negatives de no participar?

DIBUIXA LA TEUA XARXA PARTICIPATIVA

Activitat per treballar la importància de la participació en la dimensió social.

Posar en comú la xarxa personal i social al servei d'un objectiu col·lectiu que de manera individual i aïllada seria impossible d'assolir.

50'

Visualitzar de forma gràfica i dinàmica la importància de la participació en la vida social i col·lectiva i com el fet de participar esdevé un factor de protecció i promoció entre adolescents i joves.

Pissarra i material fungible.

DESENVOLUPAMENT:

El grup escull un objectiu comú a aconseguir que s'escriu a la pissarra. Cada alumne incorpora els seus contactes, habilitats, recursos materials, econòmics, tècnics, la seua disposició de temps, els seus coneixements...i tot es connecta gràficament en direcció a l'objectiu comú. Un exemple pot ser convertir un espai abandonat en un skatepark, o l'organització d'un concert per recaptar diners per al viatge de final de curs.

3

ACTIVITAT

5

TENDÈNCIES DE LA PARTICIPACIÓ JUVENIL ACTUAL

La participació juvenil està impregnada d'una sèrie de tendències relacionades amb el context socioeconòmic, polític i cultural en el que es desenvolupen les trajectòries juvenils actuals. **Molts autors coincideixen a assenyalar que:**

Hi ha un

DECLIU DE LA PARTICIPACIÓ JUVENIL EN ELS ÀMBITS DE L'ASSOCIACIONISME MÉS CLÀSSIC I TRADICIONAL.

Aquest espai és poc atractiu per la seua rigidesa organitzativa, la seua jerarquització i la falta de dinamisme en la presa de decisions.

Hi ha un **AUGMENT DE LA PARTICIPACIÓ JUVENIL** en tres nous grans àmbits:

1

A través del **voluntariat de tipus individual**

vinculat a l'obtenció de les primeres experiències professionals i/o al desenvolupament de tasques de tipus assistencial allunyades dels objectius de transformació social i política. És una participació utilitària i vinculada a l'autorealització.

2

A través dels **nous moviments socials** que ofereixen formes de participació més directes, dinàmiques i horitzontals. Són moviments descentralitzats i heterogenis vinculats a objectius de transformació social.

3

A través del **ciberactivisme**

que utilitza Internet i les noves tecnologies i dispositius per a la creació, difusió i participació en accions col·lectives dirigides al posicionament i l'acció social. Són accions globals sense limitacions geogràfiques amb un fort dinamisme i un gran impacte social.

En general, la participació juvenil actual busca l'obtenció de **RESULTATS IMMEDIATS**.

Existeix la necessitat de veure i obtenir resultats de manera ràpida i mesurable.

UNA FOTOGRAFIA ESTEREOTIPADA?

4

ACTIVITAT

Activitat per treballar les tendències de la participació.

Respondre a una de les preguntes formulades en el Sondeig d'Opinió i Situació de la gent jove 2011 i comparar els resultats obtinguts a l'aula amb els resultats obtinguts a l'enquesta.

50'

Pissarra i material fungible.

Debatre i reflexionar sobre si és real o no l'estereotip d'una joventut despolititzada a la que solament li interessa la diversió, l'entreteniment i el consum. Reflexionar sobre les diferents formes de participació juvenil actual.

DESENVOLUPAMENT:

Facilem a l'alumnat un full amb la següent pregunta, que es respon de manera individual i anònima. Els resultats es tracten de manera estadística i es mostren gràficament a la pissarra.

Pertany a algun tipus d'organització?

☐ Cap organització	☐ Associació	☐ Ordre militar	☐ Parròquia	altre moviment a la	☐ Participació en el
☐ ONG	☐ Partit polític	☐ Sindicat	☐ Moviment 15 M (o	xarxa social)	col·legi

Els resultats obtinguts a l'aula es comparen amb els percentatges del *Sondeig d'Opinió i Situació de la Gent Jove. (2a Enquesta, 2011):*

“El 92 % dels joves no pertany a cap organització. El 3,4 % pertany a una ONG el 2,6 % a una associació i el 2 % a un partit polític. Hi ha noves formes de participació juvenil no organitzades: xarxes socials i Internet, noves tecnologies, moviments socials, noves formes de comunicació, etc.” No obstant, malgrat no haver-hi moltes persones joves afiliades a un partit polític (aquesta proporció es limita al 2,0%), no implica que el seu interès per la política siga escàs. De l'anàlisi quantitativa es desprenen dos col·lectius de pes semblant: l'interessat en la política (quelcom, prou, o molt 49%) enfront del menys interessat (51%).

Preguntes per dinamitzar la reflexió i el debat...

Us interessa la política? Si, no, per què?

Sou una joventut apolítica i despreocupada?

Coneixeu noves formes de participació política? Quines?

Creieu que és important votar?

Sabeu que és el 15-M? Creieu que ha contribuït a canviar alguna cosa?

Es pot participar a través d'Internet o els mòbils?

6

MODELS DE PARTICIPACIÓ

En 1993, **Robert Hart** va dissenyar una escala per distingir els diferents graus de participació juvenil i ajudar-nos a identificar entre la participació autèntica i la participació manipulada.

MODELS NO PARTICIPATIUS: LA MANIPULACIÓ I EL SIMBOLISME

1 MANIPULADA

Les persones adultes usen la veu i la participació dels joves i de les joves per presentar i validar els seus projectes. Es tracta d'una manipulació ja que la gent adulta utilitza la seua presència per comunicar els seus missatges i aconseguir els seus objectius.

Al viatge de final de curs, el professorat decideix anar a Lisboa i expliquen al Consell Escolar que ha estat el propi alumnat qui ha decidit aquesta destinació.

2 DECORATIVA

Es produeix en aquelles activitats o esdeveniments on la joventut hi està present però no ha estat informada ni s'ha involucrat en la seua organització. No hi ha manipulació ja que no existeix la voluntat d'utilitzar el jovent, però tampoc hi ha una participació real, tan sols decorativa.

El personal docent elabora un calendari amb fotografies de les alumnes i dels alumnes per recaptar fons pel finançament del viatge, Es tracta d'una presència decorativa ja que l'alumnat no ha estat informat i consultat de manera prèvia sobre l'ús final de les imatges.

3 SIMBÒLICA

És la més freqüent i es produeix quan adolescents i joves aparentment participen però, en realitat, no tenen l'oportunitat real d'expressar-se, opinar i decidir. Hart advertix sobre el perill d'aquesta pràctica ja que indueix a pensar que la democràcia és un simulacre.

El professorat organitza una reunió per a que l'alumnat propose destinacions de viatge. Tot i que les seues propostes són contemplades, finalment és escollida l'opció del personal docent perquè, segons expliquen, és l'única viable a nivell organitzatiu i econòmic.

MODELS DE PARTICIPACIÓ GENUÏNA

4 ASSIGNATS PERÒ INFORMATS

Les persones adultes decideixen el projecte i els adolescents i les adolescents realitzen funcions com a voluntaris; estan informats i els seus punts de vista són respectats.

El personal docent decideix organitzar un viatge de final de curs. Organitza una reunió informativa per explicar tot el procés a l'alumnat i escolten i recullen les seues opinions.

5 CONSULTATS I INFORMATS

El projecte és dissenyat i dirigit per adults però adolescents i joves són consultats. Aquests tenen ple coneixement del procés i les seues opinions són considerades seriosament.

Els professorat decideix organitzar un viatge de final de curs. Organitza una reunió informativa per consultar l'opinió dels alumnes i de les alumnes i recull les seues propostes i opinions. Es valora seriosament les destinacions de viatge proposades per l'alumnat.

6 PROJECTES INICIATS PER ADULTS, DECISIONS COMPARTIDES AMB ADOLESCENTS

La idea inicial parteix d'adults, però s'involucra als adolescents i a les adolescents en cada etapa de la planificació i implementació. Els seus punts de vista són tinguts en compte i participen en la presa de decisions.

Els personal docent decideix organitzar un viatge de final de curs. Organitza una reunió informativa on es creen comissions de treball integrades per alumnes i acompanyades per professors. Les decisions són consensuades en assemblea, on cada estudiant té veu i vot.

7 PROJECTES INICIATS I DIRIGITS PER ADOLESCENTS

La iniciativa és seua i decideixen el seu desenvolupament. Les persones adultes estan a la seua disposició per donar-los suport sense assumir protagonisme.

Els alumnes i les alumnes del centre decideixen organitzar un viatge de final de curs. Expliquen la seua proposta al Consell Escolar i els professors i les professores els donen suport en determinades tasques i activitats sense assumir cap protagonisme.

8 PROJECTES INICIATS PER ADOLESCENTS, DECISIONS COMPARTIDES AMB ADULTS

Les persones adolescents són els responsables de les idees, dissenyen el projecte i inviten a la gent adulta per prendre decisions conjuntament

L'alumnat de l' institut decideix organitzar un viatge de final de curs. Explica la seua proposta al Consell Escolar i el professorat els dóna suport en aquelles tasques i activitats on l'alumnat els demana ajut i consell.

“És necessari distingir entre la participació que es realitza en condicions democràtiques i no discriminatòries, que incorpora als adolescents com a vertaders participants, i aquelles altres formes que poden ser classificades com no autèntiques o il·legítimes”.

(UNICEF, 2003)

L'ESCALA DE PARTICIPACIÓ DE HART

PARTICIPACIÓ GENUÏNA O MANIPULADA?

Activitat per treballar els models de participació.

Classificar en l'Escala de Hart diverses activitats suposadament participatives.

50'

Pissarra i material fungible.

Aprendre a identificar i distingir entre la participació real i efectiva i la participació simbòlica i/o manipulada per aplicar els coneixements obtinguts a la vida quotidiana. L'activitat contribueix a identificar les pràctiques educatives, socials i familiars que permeten l'aprenentatge de la participació genuïna.

DESENVOLUPAMENT:

L'alumnat elabora un llistat d'àmbits, espais, activitats, projectes, tasques domèstiques, etc. en els que han participat recentment i les situen en els diferents nivells de l'escala de participació de Hart.

A continuació, reflexionen de manera conjunta sobre el nivell de participació que han tingut en el desenvolupament de l'activitat tenint en compte els següents aspectes:

- » De qui ha estat la proposta d'activitat? Vostra, del professorat, dels pares, de les mares, etc.
- » Quin paper han tingut les persones adultes en el seu desenvolupament?
- » M'han informat? M'han escoltat? M'han deixat decidir?
- » Hem participat en totes les fases de l'activitat o només en algunes parts? En quines?
- » Com ens hem sentit en el desenvolupament de l'activitat?
- » En quin nivell de l'Escala de Hart col·locaríem l'activitat?

LA PARTICIPACIÓ AL CINEMA

6

Activitat per treballar els models de participació.

Cinefòrum de la pel·lícula *La Ola* (2008).

Dues sessions de 50'.

DVD de la pel·lícula, ordinador, projector, pissarra i material fungible.

Reflexionar sobre els models de participació que les persones adultes, els mitjans de comunicació, la família i l'escola ofereixen i promouen entre la joventut, i aprendre a distingir entre la participació genuïna i manipulada.

DESENVOLUPAMENT:

L'aula es divideix en tres grups, cadascun d'ells ha de fixar-se i analitzar les següents dimensions de la pel·lícula *La Ola* per a després compartir-les i debatre-les al cinefòrum.

grup
1

L'evolució al llarg de la pel·lícula dels següents personatges: Rainer Wenger, Tim, Marco, Karo i Dennis.

grup
2

L'evolució al llarg de la pel·lícula de les següents dimensions: els estils de comunicació, la distribució espacial de la classe, la manera de vestir dels personatges i la posada en escena a l'auditori.

grup
3

Anàlisi dels diferents models de participació que es mostren a la pel·lícula: participació manipulada, simbòlica, real, fingida, dirigida o autèntica.

Altres propostes de pel·lícules són *La Estrategia del Caracol* (1993), *Empire Records* (1995), *Diarios de Calle* (2007) i *La Clase* (2008).

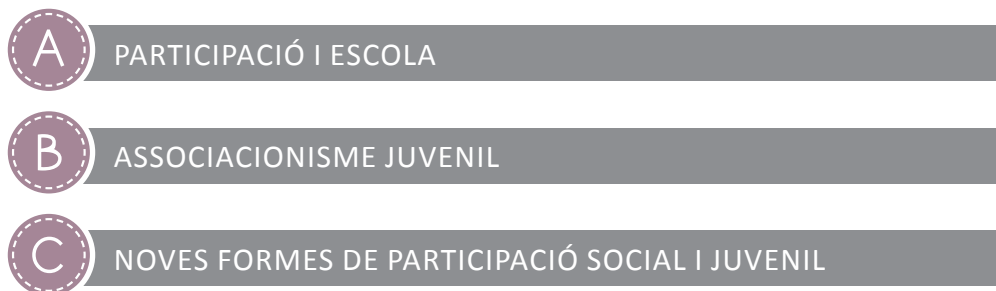
SEGONA PART

ESPAIS DE
PARTICIPACIÓ

associacionisme, escola i noves formes de participació

ESPAIS DE PARTICIPACIÓ ADOLESCENT I JUVENIL

Molts experts i expertes en participació infantil i juvenil coincideixen a afirmar que existeixen tres escenaris fonamentals per a l'adquisició i l'aprenentatge de la pràctica participativa: la família, l'escola i l'àmbit comunitari.

En el cas de l'adolescència i la joventut, l'àmbit escolar, els espais d'oci i temps lliure i l'associacionisme juvenil són els principals escenaris per iniciar-se en l'actuació col·lectiva.

Així mateix, no podem oblidar que les noves Tecnologies de la Informació i la Comunicació (TIC's) han creat nous escenaris per a la participació juvenil pel seu dinamisme i flexibilitat.

A continuació, us oferim una explicació detallada dels tres principals àmbits de participació adolescent i juvenil amb propostes concretes per a la seua promoció i dinamització:

PARTICIPACIÓ I ESCOLA

L'escola és l'escenari privilegiat per educar en la participació i en l'exercici de la ciutadania des de la infància. Aprenem a participar a les assemblees de l'aula, escoltant els nostres companys i les nostres companyes, respectant els torns de paraula, escollint les persones delegades de classe, donant la nostra opinió, col·laborant a la neteja de l'aula, etc.

“Educar en i per a la participació a l'escola és un procés de múltiples dimensions que té com a objectiu final proporcionar a l'alumnat els coneixements i competències necessàries per escollir per sí mateixos, decidir i construir el seu projecte de vida i gestionar-lo conjuntament amb la resta de la societat”.
(Piedrola i Coscolla, 2007)

És per això que el currículum hauria d'abordar de manera global i transversal els següents aspectes:

LA DIMENSÍO PERSONAL I PEDAGÒGICA DE LA PARTICIPACIÓ A L'ESCOLA

Formada per:

- » La dimensió racional, que inclou l'aprendre a conèixer i l'aprendre a saber fer.
- » La dimensió emocional, que inclou l'aprendre a ser i l'aprendre a conviure.

LA DIMENSÍO INSTITUCIONAL I POLÍTICA DE LA PARTICIPACIÓ A L'ESCOLA

Formada per:

- » Els àmbits de la participació educativa formals que són l'aula, el centre i l'entorn.
- » Els mecanismes que tenen els centres per garantir la participació de l'alumnat en la comunitat educativa que són les tutories, els delegats i les delegades d'aula, les associacions d'estudiants, el consell escolar del centre i el Consell Escolar de la Comunitat Valenciana.

DIMENSIÓ PERSONAL I PEDAGÒGICA

1

Treballar la participació a l'escola necessita abordar de manera global i transversal les següents dimensions:

DIMENSIÓ RACIONAL

1 APRENDRE

Els **coneixements** que ens proporcionen el marc teòric i conceptual per entendre el món que ens envolta. A la primera part d'aquesta Guia podeu trobar totes les dimensions teòriques de la participació i activitats per abordar-les a l'aula.

2 APRENDRE A FER

Les **habilitats** que ens proporcionen les eines concretes que necessitem per poder participar. L'alumnat ha d'aprendre a gestionar, negociar, planificar, desenvolupar i difondre projectes. Ha de saber parlar en públic, respectar el torn de paraula, treballar en equip i saber delegar. Per participar, és necessari tenir la capacitat per adaptar-se als canvis, saber intercanviar idees e informació i tindre capacitat d'abstracció, de raonament i reflexió.

DIMENSIÓ EMOCIONAL

3 APRENDRE A SER

Les **actituds** que ens permeten conèixer-nos a un mateix per aprendre a conviure amb els altres. Per poder participar, les alumnes i els alumnes han de ser reflexius, autocrítics i tenir disposició per aprendre i desaprendre. És important tenir una bona autoestima, ser autèntics i sincers, i tenir una actitud curiosa davant la vida. La imaginació, l'empatia i les actituds responsables i coherents també formen part de la participació.

4 APRENDRE A CONVIURE

Els **valors** ens permeten participar en el desenvolupament de la nostra comunitat. Treballar l'educació en valors a l'aula ens permet aprendre a comunicar-nos amb sensibilitat i amb respecte amb la resta de persones. La solidaritat i la participació en la vida associativa i democràtica de la comunitat així com la comprensió mútua i el respecte al pluralisme són valors fonamentals per a la convivència.

EL GRAN DEBAT. HABILITATS PER A LA PARTICIPACIÓ

7

Activitat per treballar les habilitats per a la participació.

Realitzar un debat en torn un tema d'actualitat d'interès per l'alumnat.

50'

Identificar, practicar i reflexionar sobre les habilitats que faciliten i/o dificulten la participació a l'aula

Targetes verdes, roges, negres i taronges, un objecte que faci de micròfon, un cronòmetre, pissarra i material fungible.

DESENVOLUPAMENT:

L'alumnat tria un tema d'actualitat per debatre.

S'escullen tres persones per responsabilitzar-se de les següents funcions:

Moderador/a:

Dirigeix i dinamitza el debat (recomanem que aquesta tasca la realitzi la persona dinamitzadora).

Cronometrador/a:

Controla el temps que dura cada intervenció mitjançant un cronòmetre.

Encarregat/da de les targetes

Reparteix les targetes a l'alumnat en funció de les normes del debat.

La persona moderadora escriu a la pissarra les normes i les explica al grup:

1. Per parlar s'ha de demanar torn de paraula.
2. Només es pot intervenir quan es té el micròfon a la mà.
3. L'encarregat de les targetes les reparteix en funció dels següents tipus d'intervenció:
 - Una targeta VERDA per a cada alumne que realitze una intervenció. Per cada 30 segons d'interlocució continuada del mateix alumne, se li dóna una altra targeta verda. El cronometrador compta el temps d'intervenció.
 - Una targeta ROJA, per parlar sense tenir el micròfon.
 - Una targeta TARONJA, per repetir arguments.
 - Una targeta NEGRA, per no escoltar.

Al finalitzar el debat, es fa un recompte de targetes per valorar les habilitats de participació que predominen a l'aula:

- » El nombre de targetes verdes indica si la participació de cada alumne està equilibrada dins el grup. Hi ha algú sense cap targeta verda? Qui té més targetes verdes? Era previsible aquest resultat?
- » El nombre de targetes roges indica si en el grup es respecta el torn de paraula. Teniu moltes o poques targetes roges?
- » El nombre de targetes taronges indica com el grup avança o s'estanca en els seus arguments. Un nombre elevat de targetes taronges és sinònim d'un grup poc flexible, reflexiu i obert en l'exposició d'idees.
- » El nombre de targetes negres indica si el grup sap escoltar a la resta de companys.

PREGUNTES PER A L'AUTOAVALUACIÓ. ACTITUDS PER A LA PARTICIPACIÓ

8

Activitat per treballar les habilitats per a la participació.

Elaborar un llistat de preguntes d'autoavaluació sobre les actituds personals per a la participació.

50'

Pissarra i material fungible.

Reflexionar sobre les actituds personals afavoridores de la participació. L'activitat permet prendre consciència sobre quin tipus d'actitud tenim i utilitzem per relacionar-nos amb la resta de companys i companyes de classe. Les preguntes d'autoavaluació ens ajuden també a identificar aquelles actituds que inciten, promouen i faciliten la participació real i efectiva a l'aula.

DESENVOLUPAMENT:

Per realitzar l'activitat podeu utilitzar la tècnica *Philip 66*. Es formen grups de sis alumnes que, durant sis minuts, elaboren un llistat de preguntes d'autoavaluació per reflexionar sobre les actituds afavoridores de la pràctica participativa. El professorat elabora el seu llistat d'autoavaluació per compartir-lo amb l'alumnat.

Exemple de preguntes d'autoavaluació sobre l'actitud de l'alumnat

- » Escolte i valore per igual les aportacions de tots els meus companys i companyes de classe?
- » M'agrada participar o preferisc que decidisquen per mi?
- » El que jo dic és més important que les aportacions dels meus companys o de les meues companyes?

Exemple de preguntes d'autoavaluació sobre l'actitud del professorat

- » Promoc la participació dels meus i les meues alumnes a classe?
- » Escolte seriosament el que em diuen?
- » Tinc en compte les seues propostes_?

I TU QUÈ VALORES? VALORS PER A LA PARTICIPACIÓ

Activitat per treballar els valors relacionats amb la pràctica participativa.

Distingir entre actituds i valors, i reflexionar sobre la seua importància per garantir una participació en condicions d'igualtat.

50'

Pissarra i material fungible.

Oferir a l'alumnat un ampli llistat d'actituds i valors relacionats amb la pràctica participativa, aprendre a diferenciar-los i saber identificar aquells que són fonamentals per a la participació i la vida en societat.

DESENVOLUPAMENT:

1a PART

Dividim la pissarra en dues columnes: VALORS i ACTITUDS.

A continuació, llegim cadascun dels conceptes de la llista per situar-los a la columna que les alumnes i els alumnes consideren més adient.

» Agraïment	» Coherència	» Criteri propi	» Generositat	» Obediència	» Sensibilitat
» Alegria	» Companyia	» Curiositat	» Honestedat	» Optimisme	» Sentit crític
» Amabilitat	» Compassió	» Dignitat	» Honradesa	» Ordre	» Senzillesa
» Amistat	» Compromís	» Disciplina	» Igualtat	» Pacència	» Sinceritat
» Amor	» Confiança	» Equanimitat	» Imaginació	» Participació	» Solidaritat
» Autodomini	» Constància	» Esforç	» Implicació	» Pau	» Superació
» Autoestima	» Convivència	» Estalvi	» Iniciativa	» Prudència	» Tolerància
» Autonomia	» Cooperació	» Felicitat	» Justícia	» Respecte	» Tranquil·litat
» Autorealtització	» Co-responsabilitat	» Fidelitat	» Llibertat	» Responsabilitat	
» Capacitat de diàleg	» Creativitat	» Fortalesa	» No violència	» Seguretat	

2a PART

De la columna de valors, extraiem de manera consensuada quatre valors que considerem fonamentals per participar en el desenvolupament de l'entorn i la comunitat i expliquem i argumentem el perquè d'aquesta elecció.

2.a

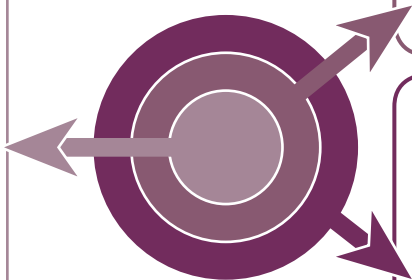
DIMENSIÓ INSTITUCIONAL:

ÀMBITS DE PARTICIPACIÓ ESCOLAR

Per aprendre a participar dins l'escola, és recomanable començar pels escenaris més propers i quotidians als alumnes i les alumnes per anar assolint de manera progressiva espais més formals fins arribar a la participació en i amb l'entorn del centre escolar.

Una figura de cercles concèntrics ens ofereix una imatge clara dels diferents nivells i àmbits on podem aprendre a participar dins i fora de l'escola:

A **l'aula**, podem participar en l'organització de l'espai (taules, materials, racons, tallers, etc...), en el seu funcionament (assemblea, agrupaments, etc...) i en els acords de convivència (normes, límits, salutacions, etc...). També podem participar en la construcció del nostre aprenentatge, en el tipus de metodologia utilitzada per ensenyar (dirigida, democràtica, vivencial, etc,) i podem participar en el processos d'avaluació (tipus d'exàmens, avaluació continua, criteris d'avaluació...).

Al **Centre**, podem participar en la seua gestió i organització, podem proposar, opinar i involucrar-nos en la construcció del seu marc de convivència i en els espais d'animació, d'oci i de temps lliure.

A **l'entorn**, podem participar a les activitats extra-escolars, a les eixides i excursions i realitzant activitats en xarxa i de col·laboració amb l'entorn comunitari del centre. Una de les eines per treballar la participació en l'entorn és **l'Aprenentatge-Servei**, metodologia educativa que, mitjançant l'educació en valors i l'aprenentatge d'habilitats, permet als joves col·laborar en la millora de la seua comunitat.

LA NOSTRA AULA. LA PARTICIPACIÓ A L'AULA

Activitat per treballar la participació a l'aula.

Promoure la participació dins l'aula consensuant propostes de millora del seu funcionament, de l'espai físic i de la convivència a la classe.

Fomentar la participació de l'alumnat dins l'aula.

Dues sessions de 50'. Aquesta activitat es pot introduir en la programació de la classe sempre que necessiteu introduir millores o revisar acords.

Pissarra, material fungible i tot el necessari per aplicar les millores decidides pel grup.

DESENVOLUPAMENT:

1ª PART

Dividim l'aula en grups de cinc alumnes. Durant vint minuts, cada grup reflexiona i elabora propostes de millora a l'aula sobre els següents aspectes:

1. El funcionament: freqüència de realització d'assemblees, temps de descans, metodologia d'ensenyança, les avaluacions, etc.
2. L'espai físic: disposició de les taules, ornaments a les parets, materials disponibles, etc.
3. La convivència: higiene personal, escolta, respecte, no cridar, ús de llenguatge no sexista, etc.

Cada grup explica les seues millores i, de manera consensuada, s'escullen tres propostes, una de cada àmbit, que pugen ser aplicades de manera real i efectiva en un període breu de temps. **Per exemple**, deixar deu minuts de descans entre classe i classe o utilitzar fulls reciclats com a proposta de funcionament, col·locar les taules formant un cercle com a millora de l'espai físic o emprar un llenguatge no sexista per millorar la convivència a l'aula.

2ª PART

Cadascuna de les propostes de millora ha de ser concretada per facilitar i garantir la seua aplicació a l'aula. L'aula es divideix en tres grups per treballar cadascuna de les millores decidides en la sessió anterior. Cada grup ha de presentar una proposta concreta que especifique els materials, temps, espais, i responsables necessaris per a la seua realització. És important que el grup es faça responsable dels acords i que garantisca la seua aplicació al llarg del curs escolar.

És important informar i implicar a la resta del professorat per garantir l'aplicació de les millores a totes les assignatures del cicle formatiu i informar al consell escolar del centre educatiu si les propostes excedeixen el marc de l'aula.

LES COMISSIONS ESCOLARS. LA PARTICIPACIÓ AL CENTRE

11

Activitat per treballar la participació al centre.

Constituir i dinamitzar comissions escolars per a la creació d'espais de participació de l'alumnat i la realització de xicotets projectes al llarg del curs escolar.

Material fungible, audiovisual, informàtic i tot allò que necessiten per al desenvolupament dels projectes.

Annual. Les comissions decideixen la periodicitat de les seues reunions en funció dels seus objectius de treball.

Crear espais formals per a que l'alumnat pugui exercir els seus drets de participació i prengui consciència de les responsabilitats i deures que aquesta implica. És una activitat que ha de ser proposada i impulsada pel consell escolar del centre amb l'objectiu que l'alumnat participe i s'involucre en el benestar del centre escolar i que la mateixa institució escolar incorpore, valore i reconegui les aportacions i el treball del seu alumnat.

Aquesta activitat necessita de la implicació del Consell Escolar per a que els projectes que realitzen les comissions escolars formen part de la programació anual del centre i es puguin desenvolupar de manera real i efectiva.

ACTIVITAT

DESENVOLUPAMENT:

A l'inici de curs, el consell escolar convoca una assemblea d'alumnes per a la proposta i creació de diverses comissions escolars integrades exclusivament per alumnes, però que poden comptar amb el suport de professorat voluntari o de membres de l'AMPA.

Els propi alumnat ha de decidir i acordar els següents aspectes:

1. Contingut de les comissions: elaboració de llistats de reproducció musical, dinamització de festes, ús i reciclatge de llibres i material escolar, pàgina web d'alumnes de l'institut, dinamització de la cafeteria, proposta i realització d'activitats extraescolars, decoració dels espais comuns de l'institut, convivència al centre, organització de campionats esportius, gestió del material fotogràfic i audiovisual, organització de mostres de cinema, arts i cultura, etc..
2. Cada comissió escull un representant, un lloc de trobada i acorda la periodicitat i el funcionament de les seues reunions de treball.
3. Cada comissió és fixa un sol objectiu de treball que desenvoluparà al llarg del curs escolar utilitzant la metodologia del projecte: Què volem aconseguir? Per què? A qui va dirigit? Com ho farem? On desenvoluparem el projecte? Quins recursos materials, humans i tècnics necessitem? Calendari de realització. Difusió del projecte. Realització. Avaluació.
4. La persona delegada de cada comissió informa al consell escolar de l'objectiu de treball de la seua comissió i de les necessitats materials, d'espais i temps que necessiten per a la seua realització.
5. El projecte de la comissió ha de ser aprovat pel consell i desenvolupat amb el suport de tota la comunitat educativa.

MILLOREM EL QUE ÉS NOSTRE! LA PARTICIPACIÓ A L'ENTORN

12

Activitat per treballar la participació a l'entorn mitjançant la filosofia i el programa d'Aprenentatge-Servei

Identificar, planificar i desenvolupar un projecte educatiu amb utilitat social.

Màquina de fotografar, ordinadors, projector, pissarra, material fungible i tot allò necessari per desenvolupar el projecte.

Trimestral. Es pot desenvolupar als espais de tutoria, com a activitat extra-escolar o com a projecte a matèries com Ciències de la Naturalesa, Ciències Socials, Educació Física, Educació Plàstica i Visual, Tecnologia i Educació per a la Ciutadania. També es pot trobar un temps destinat específicament al seu desenvolupament.

Implicar a l'alumnat per col·laborar de manera protagonista i vivencial en el benestar i la millora de la comunitat a la que pertany el centre educatiu. L'activitat permet que els alumnes i les alumnes aprenguen a observar, diagnosticar i desenvolupar xicotetes accions que tenen repercussions positives en la societat. El treball col·lectiu per al benestar comú és una activitat fortament motivadora i una activitat d'aprenentatge de convivència de primera magnitud.

DESENVOLUPAMENT:

1a SESSIÓ

La classe es divideix en quatre grups de treball. Cada grup ix al carrer per observar, identificar i fotografar quines coses poden millorar la qualitat i el benestar de l'entorn proper al centre educatiu: condicionar nous espais de joc infantil, creació d'un hort urbà, peatonalització de determinats carrers, creació d'un carril bici d'accés al centre, crear grups d'estudi i de recolzament escolar, etc.

2a i 3a SESSIÓ

Cada grup realitza una breu exposició del seu projecte i entre tots i totes escullen l'acció a desenvolupar al llarg del curs escolar. El més important és que l'activitat seleccionada done resposta a les necessitats reals i sentides per la comunitat i que permeta posar en pràctica els aprenentatges realitzats a l'aula.

Per desenvolupar l'activitat us recomanem utilitzar la metodologia del projecte: Què volem aconseguir? Per què? A qui va dirigit? Com ho farem? On desenvoluparem el projecte? Quins recursos materials, humans i tècnics necessitem? Calendari. Difusió del projecte. Realització. Avaluació.

Un aspecte fonamental de la metodologia d'**Aprenentatge-Servei** és sensibilitzar i involucrar tots els actors i col·lectius implicats en la millora de la comunitat: associacions de veïns, regidories de l'Ajuntament, consell escolar, AMPA, el comerç local, associacions juvenils, etc. Així mateix, és important donar continuïtat al projecte i fer ús dels nous espais i serveis creats.

RECURSOS:

Podeu trobar més informació sobre l'Aprenentatge-Servei a la web: <http://www.aprenentatgeservei.org>

Per motivar l'activitat podeu utilitzar aquest materials audiovisuals:

 Mimilola Garcia contra l'imperi de la caca del gos

<http://tinyurl.com/mimilolagarcia>

Festival Cinema Jove 2010

 Aprendizaje y servicio Solidario (5:13')

<http://youtu.be/wTNHeb0V5kY>

2.b

DIMENSIÓ INSTITUCIONAL:

MECANISMES DE PARTICIPACIÓ ESCOLAR

L'educació formal ofereix uns àmbits ben clars i definits per garantir la participació de l'alumnat a la vida educativa. El centre té la responsabilitat d'informar, facilitar i promoure la participació dels seus alumnes i de les seues alumnes en els següents espais:

1 TUTORIES

Les tutories són l'espai privilegiat per a que a el grup d'alumnes pugui treballar i desenvolupar les seues actituds participatives, aprenent a exposar les seues inquietuds i propostes de millora en relació a l'aula i/o al centre.

2 DELEGATS DE CLASSE

Les persones delegades de classe desenvolupen la seua tasca en els següents espais:

- » **Dins l'aula**, són les persones encarregades de recollir les necessitats i propostes expressades pels seus companys i per les seues companyes.
- » **Dins l'escola**, tenen un espai conjunt de treball amb els delegats i les delegades de la resta d'aules i amb els representants d'alumnes del consell escolar on traslladen les seues inquietuds, busquen solucions i realitzen propostes de millora de la seua comunitat educativa.

3 CONSELL ESCOLAR DEL CENTRE

El consell escolar és el màxim òrgan de govern i gestió del centre i el principal espai de participació de la comunitat escolar. Entre les seues principals funcions es troba analitzar, valorar i elaborar informes i propostes sobre el funcionament, la convivència i la conservació i renovació d'instal·lacions o equipaments del centre.

L'alumnat pot participar amb veu i vot al consell escolar a partir del primer curs de l'educació secundària junt amb els representants del personal docent, del personal d'administració i serveis, de pares i mares, de l'AMPA, i d'un representant de l'Ajuntament.

Els alumnes i les alumnes interessades en ser representants del consell escolar poden realitzar una campanya electoral amb l'ajuda del centre per promoure la seua candidatura. El nombre de representants d'alumnes al Consell Escolar del Centre serà de quatre o cinc depenent de si el centre té menys o més de dotze unitats.

ASSOCIACIONS D'ALUMNES

Les associacions d'alumnes són un espai de participació formal dels alumnes en la programació general de l'ensenyament en els seus òrgans col·legiats i el que permet i canalitza el seu dret d'associació.

Les associacions d'alumnes assumeixen les finalitats següents:

- » Expressar l'opinió de l'alumnat en tot el que afecte la seua situació al centres.
- » Col·laborar en la tasca educativa dels centres i en les activitats complementàries i extraescolars d'aquests.
- » Realitzar activitats culturals, esportives i de foment de l'acció cooperativa i de treball en equip.
- » Facilitar l'exercici dels drets de l'alumnat reconeguts per la legislació vigent.
- » Assistir els alumnes i les alumnes en l'exercici del dret a intervenir en el control i en la gestió dels centres.
- » Promoure i facilitar la representació de l'alumnat en els consells escolars dels centres

CONSELL ESCOLAR DE LA COMUNITAT VALENCIANA

El Consell Escolar de la Comunitat Valenciana és l'òrgan consultiu i de participació social on els representants d'alumnes poden participar en la programació general de l'ensenyament a la Comunitat Valenciana, excepte en l'ensenyament universitari, i elevar propostes en relació a altres aspectes educatius a l'Administració. El nombre de representants d'alumnes al Consell Escolar de la Comunitat Valenciana és de quatre.

L'ALUMNAT TÉ RECONEGUT EL DRET DE PARTICIPACIÓ I EL DRET D'ASSOCIACIÓ I DE REUNIÓ (DECRET 39/2008, Arts. 19 I 20).

QUI VOL SER LA PERSONA DELEGADA DE CLASSE.

LA REPRESENTACIÓ A L'AULA

Activitat per treballar la dimensió institucional de la participació a l'escola.

13

Reflexionar sobre la figura i el paper dels delegats i de les delegades d'aula.

50'

Pissarra i material fungible.

Conscienciar de la importància de participar de manera coherent i responsable en l'elecció de delegat d'aula. Així mateix, es busca potenciar la seua figura com dinamitzadors d'aula i interlocutors de l'alumnat amb els òrgans formals del centre educatiu. L'activitat proporciona coneixements, eines i actituds per treballar i organitzar-se de forma participativa al centre.

DESENVOLUPAMENT:

Per motivar l'activitat us proposem la lectura del següent text:

Estem al mes de desembre i encara no hem triat el nostre delegat o delegada de l'aula. Des de l'inici de curs, tots hem confiat que Carles i Maria es presentarien com a candidats ja que són els dos companys més dinàmics i simpàtics, però ells han decidit no postular-se ja que consideren que la popularitat i l'afecte no són motius suficients per ser escollits com a representants. En aquest moment, som la única classe de tot el centre que no té persona delegada i pensem que la culpa és de Carles i Maria per no haver-se presentat com a candidats.

Preguntes per dinamitzar l'activitat:

- » Per què creieu que l'aula no té representant?
- » Qui és el responsable d'aquesta situació i què podeu fer per donar-li solució?
- » Quines poden ser les conseqüències de no tenir una persona delegada d'aula?
- » Elaboreu un llistat de les oportunitats i avantatges de tenir un bon delegat o delegada d'aula.
- » Quines haurien de ser les aptituds i actituds d'un delegat o d'una delegada d'aula? Elaboreu un llistat de manera consensuada.
- » Què és el que hauria de fer la persona delegada d'aula? Què és el que no hauria de fer?
- » Ser delegat d'aula és motiu de prestigi o desprestigi entre els companys o companyes? Elaboreu un llistat de les connotacions positives i negatives associades a aquesta figura i reflexioneu sobre el seu estereotip.

UN DIA D'ELECCIONS. LA REPRESENTACIÓ AL CENTRE

14

Activitat per treballar la dimensió institucional de la participació a l'escola.

Dissenyar i realitzar una campanya electoral per ser representant d'alumnes al consell escolar del centre.

Tres sessions de 50'.

Ordinador, projector, bústia, pissarra, material fungible i tot allò necessari per desenvolupar la campanya.

Promocionar la presència i la participació activa de l'alumnat al consell escolar del centre. L'activitat permet vivenciar la realització d'una campanya electoral i proporciona informació sobre el funcionament del màxim òrgan de govern i gestió del centre.

DESENVOLUPAMENT:

1a SESSIÓ

Facilem a l'alumnat el reglament de funcionament del consell escolar de centre. L'aula es divideix en quatre grups per treballar diferents aspectes de la seua organització. Cada grup exposa, de manera breu i senzilla, les conclusions de la seua recerca.

grup
1

Composició

grup
2

Funcions

grup
3

Funcionament

grup
4

Funcions del representant de l'alumnat al consell escolar

2a SESSIÓ

Per motivar l'activitat, llegim el següent text:

"S'ha obert el període de presentació de candidatures al consell escolar del centre, màxim òrgan de govern i únic espai on l'alumnat podeu parlar i decidir en igualtat de condicions que la resta de membres de la comunitat educativa. La persona escollida serà portaveu de tot l'alumnat, participarà en l'organització i disseny de les activitats escolars i podrà presentar propostes per millorar el funcionament del centre. Ser representant de l'alumnat significa implicar-se, responsabilitzar-se i participar en la recerca col·lectiva de solucions. Qui presenta la seua candidatura?"

Per al desenvolupament de l'activitat, és necessari que es presenten com a mínim dues candidatures, i que aquestes, preferiblement, siguin proposades de manera voluntària pel propi grup. La classe es divideix en dos grans grups de treball per preparar la campanya electoral de cada candidatura, que tindrà en compte els següents aspectes:

- » L'objectiu de la candidatura.
- » Principals continguts del programa tenint en compte les necessitats del centre educatiu.
- » Elaboració del discurs de presentació de la candidatura.
- » Recursos de la campanya: cartell, díptic, xarxes socials, reunió de delegats, assemblees d'estudiants, correu electrònic, adhesius, passa-classes, etc.
- » Recursos per recollir les propostes de l'alumnat: bústia, taules d'anuncis, lloc de reunió, creació d'un blog, etc.

3a SESSIÓ

Les persones candidates a representants del consell escolar escenifiquen l'inici de la seua campanya mitjançant un discurs inaugural i la presentació dels seus programes. Així mateix, han d'explicar quines activitats i accions concretes volen desenvolupar al centre i de quina manera recolliran les propostes, necessitats i problemàtiques de tot l'alumnat. Una vegada finalitzada la presentació de candidatures, es realitza una votació anònima per decidir quina és la persona escollida.

Per tancar la sessió, us deixem les següents preguntes per a la reflexió:

- » Heu votat a les últimes eleccions per escollir el representant al consell escolar? Per què?
- » Votareu a les properes eleccions?
- » Et presentaràs com a candidat o candidata?
- » Teniu informació sobre les decisions que es prenen al consell escolar? En cas negatiu, què podeu fer?

L'ASSOCIACIONISME JUVENIL

3

QUÈ ÉS UNA ASSOCIACIÓ

Una associació és una agrupació de tres o més persones constituïdes de forma estable en torn a un objectiu col·lectiu i comú, i que es dota d'Estatuts per regular el seu funcionament. Les associacions són entitats independents que s'organitzen democràticament i que no tenen ànim de lucre.

I QUÈ ÉS UNA ASSOCIACIÓ JUVENIL?

Una associació juvenil necessita que els seus membres siguin joves d'edats compreses entre els 14 anys i els 30 anys complits

- 1 Una associació juvenil és un espai privilegiat per a l'aprenentatge de la participació i la pràctica democràtica entre el jovent. Cal promocionar aquelles entitats que contribueixen a la transformació social i el benestar comú mitjançant l'acció organitzada, col·lectiva i solidària dels seus membres.
- 2 A l'hora de constituir una associació juvenil és molt important que les persones sòcies fundadores reflexionin i tinguin clar què és el que volen aconseguir i com ho poden fer des de l'àmbit associatiu.

LA QUALITAT DELS SISTEMES DEMOCRÀTICS ES MESURA EN FUNCIÓ DE LA SEUA DENSITAT ASSOCIATIVA. (WARREN, 2001; SKOCPOL, 2002)

ELS CONSELLS LOCALS DE JOVENTUT

4

Un Consell Local de Joventut (CLJ) és una estructura democràtica de representació i de participació integrada per entitats i associacions juvenils d'àmbit municipal.

UN CONSELL LOCAL DE JOVENTUT

ÉS

- ...un punt de trobada, de cooperació i d'intercanvi, que permet plantejar projectes i activitats conjuntes.
- ...un espai de treball i debat plural, que integra persones i associacions ben diverses.
- ...una plataforma per fer arribar a l'Administració i a la societat, les demandes i opinions de les associacions juvenils i de la gent jove.

NO ÉS

- ...el departament de la regidoria de Joventut.
- ...un distribuïdor de les subvencions de l'Ajuntament per a les entitats juvenils.
- ...un grup de treball de l'Ajuntament per fer els seus plans de joventut.
- ...l'oposició a l'equip de govern de l'Ajuntament.
- ...un grup de treball per organitzar activitats de dinamització i entreteniment.

5

EL CJCVC

El Consell de la Joventut de la Comunitat Valenciana (CJCVC) és l'entitat que aglutina i representa l'associacionisme juvenil valencià. El CJCVC és el màxim òrgan de representació de les organitzacions juvenils valencianes i l'interlocutor vàlid davant l'administració i les institucions en tot allò referent a la temàtica juvenil

CJCVC
Associacions juvenils
Consells Locals de Joventut

ADMINISTRACIÓ
SOCIETAT CIVIL

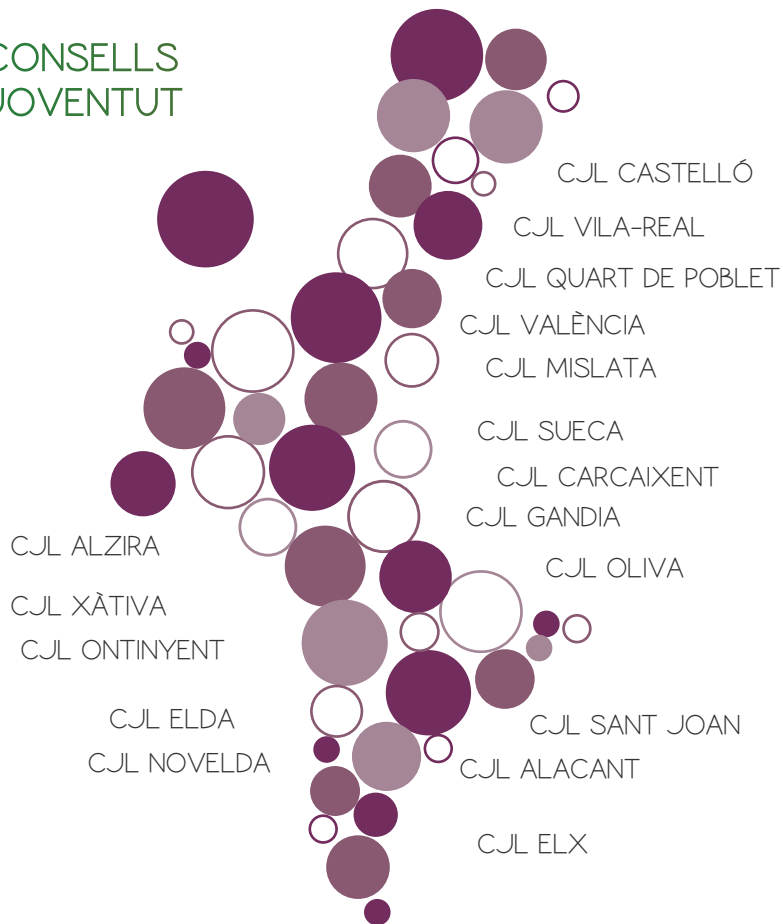
FUNCIONS DEL CJCVC

- » Donar assessorament i suport als seus membres.
- » Promoure la participació de la joventut.
- » Defendre els interessos de la gent jove en tots els àmbits de la vida social.
- » Promoure la igualtat entre els propis joves i la solidaritat i igualtat intergeneracional.

PODEN SER MEMBRE:

- » Les **associacions juvenils** que posseïsquen i acrediten el nombre mínim de socis i afiliats, i la implantació territorial que s'establisca en el reglament de funcionament del Consell de la Joventut de la Comunitat Valenciana, amb un mínim de 500 socis o afiliats i 5 Consells Locals de la Joventut.
- » Els **CLJ** que estiguen inscrits en el registre corresponent de l'Institut Valencià de la Joventut. Generalitat Jove i que el seu àmbit territorial siga el d'un municipi amb més de 20.000 habitants

MAPA DELS CONSELLS LOCALS DE JOVENTUT

CREA LA TEUA PRÒPIA ASSOCIACIÓ JUVENIL

15

Activitat per treballar les associacions juvenils.

Simular la creació d'una associació juvenil.

Dues sessions de 50'. Cada sessió és independent.

Conèixer què són i com funcionen les associacions juvenils.

Ordinador, connexió a internet, pissarra i material fungible.

DESENVOLUPAMENT:

1a SESSIÓ

L'aula es divideix en quatre grups de treball, cadascun dels quals ha de fer una recerca d'aquelles cinc entitats més vinculades als seus interessos i necessitats i indicar a la resta de companys on es troba situada geogràficament

Per realitzar la investigació, l'alumnat ha de connectar-se a la **pàgina web de l'IVAJ** i entrar a la casella d'Associacionisme i voluntariat. Dins l'apartat Cens d'Associacions, s'ha de clicar a l'enllaç: [Recerca d'associacions i entitats inscrites en el Cens d'Associacions Juvenils i Entitats Prestadores de Serveis a la Joventut](#). S'ha d'anar en compte i distingir entre les associacions juvenils i aquelles entitats que són prestadores de serveis per la gent jove.

Ja es pot començar a buscar!! Hi ha una gran varietat i diversitat d'associacions juvenils.

- » ASSOCIACIÓ DE PARTY'S VALENCIANES: promou les noves tecnologies entre la joventut impartint cursos de formació informàtica. València
- » ASSOCIACIÓ MENYS GRAUS: prevenció de la drogodependència i dels trastorns alimentaris dels joves. Mislata.
- » AFROSIACIÓN REGUETONA DEL FONK: organització d'activitats de promoció cultural. Alacant.
- » AJUMECO JUVENIL PER A LA MEDIACIÓ I CONCILIACIÓ: formació i informació a totes les àrees de la mediació i la conciliació. Alcoi
- » ASOCIACIÓN JUVENIL OTAKU ALICANTE: promou la cultura japonesa com els videojocs, jocs de rol i el còmic japonès. Alacant

- » AJOVE ASOCIACIÓN JOVENES EMPRESARIOS: promou l'associació dels empresaris joves i el foment de treball. Castelló.
- » ASOCIACIÓN HIJAS DE MARIA DEL ROSARIO: prepara a la joventut en la fe catòlica. Vilareal.
- » ASOCIACIÓN CULTURAL DE JOVENES MUSULMANES DE LA VALL D'UIXÓ: espai de trobada per al jovent. La Vall d'Uxó
- » A CONTRACORRENT: potencia usos i pràctiques democràtiques per promoure la participació política. València.
- » ASOCIACIÓN JUVENIL ROCK I TALLAETES: promociona les activitats de rock i de música en general. Benignàim
- » ASOCIACIÓN SCOUTS DE CATARROJA: presta serveis a la joventut, la promoció i suport de l'escoltisme. Catarroja
- » ASSOCIACIÓ JUVENIL COL·LECTIU DE LESBIANES, GAIS TRANSSEXUALS I BISEXUALS DE LA SAFOR: promou la normalització en la societat de lesbianes, gais, transsexuals i bisexuals. Gandia
- » COLLA ECOLOGISTA L'ARREL: defensa i promoció social i cultural del medi ambient. Ontinyent

2a sessió

En aquesta sessió, s'ha de fer una xicoteta recerca sobre les associacions juvenils que hi ha en funcionament al vostre municipi. Es poden trobar a la pàgina web de l'Ajuntament del propi municipi o al [Cens d'Associacions Juvenils i Entitats Prestadores de Serveis a la Joventut](#) de la pàgina de l'IVAJ. En el cas de tractar-se de pobles xicotetes amb pocs habitants, l'alumnat pot buscar informació sobre aquells municipis propers.

En quina associació us agradaria participar?

Teniu alguna necessitat, motivació o interès que no queda recollida en aquestes associacions?

Us animeu a crear-la amb el vostre grup d'amics o d'amigues o amb els companys o les companyes de classe?

En cas afirmatiu, és important seguir els següents passos:

1. Feu un llistat d'interessos, inquietuds, necessitats, propostes, etc. vinculades a la vostra condició de gent jove.
2. Prioritzeu una de les propostes i transformeu-la en objectiu concret.
3. Per què heu triat l'àmbit associatiu per fer realitat aquest objectiu. Es podria assolir d'altra manera? Quina?
4. A quin perfil de gent jove va adreçada la vostra entitat? Com podeu fomentar la participació i la col·laboració dels joves en la vostra entitat?
5. Quines accions, activitats, projectes, etc. heu de desenvolupar a mig i llarg termini per assolir el vostre objectiu?
6. Quins recursos materials, tècnics, humans i econòmics necessiteu? Els teniu? Com els podeu aconseguir?

AL MEU MUNICIPI PUC PARTICIPAR EN...

16

Activitat per treballar les associacions juvenils i els Consells Locals de Joventut.

Realitzar una recerca sobre les associacions juvenils del municipi mitjançant entrevistes i visites a les entitats i elaborar un panell informatiu per a l'alumnat del centre educatiu.

Tres sessions de 50'.

ordinadors, projectors, mapa del municipi, pissarra, material fungible i tot allò que valorin necessari per realitzar l'activitat.

Contactar i conèixer les associacions juvenils del municipi i el Consell Local de Joventut per incentivar la participació associativa entre l'alumnat del centre. Facilitar l'accés i l'entrada de les associacions als instituts per sensibilitzar i promoure la participació juvenil.

DESENVOLUPAMENT:

1a SESSIÓ: RECERCA A L'AULA

L'aula es divideix en grups de cinc alumnes. Cada grup, amb ajuda d'ordinadors, realitza una recerca de les associacions juvenils i el Consell Local de Joventut que estan en funcionament i tenen activitats al municipi. En el cas de tractar-se de pobles xicotetes amb pocs habitants, l'alumnat busca informació sobre aquells municipis propers on el jovent de la localitat es desplaça per estudiar, fer esport, eixir de festa, realitzar activitats d'oci i temps lliure, etc.

Cada grup escull una o dues associacions per realitzar una investigació en profunditat sobre les seues activitats i funcionament. Un dels grups s'encarrega de buscar informació sobre el Consell Local de Joventut en el cas de que estiga constituït al municipi.

2a SESSIÓ: TREBALL DE CAMP

Cada grup contacta amb l'associació escollida per sol·licitar una entrevista i realitzar una visita a la seu de l'entitat o als espais on desenvolupen les seues activitats. S'ha de tenir en compte que moltes associacions treballen durant el cap de setmana. Es pot sol·licitar l'ajut del Consell Local per contactar i realitzar la visita.

El grup elabora una fitxa de cada associació que ha de recollir la següent informació:

- » Nom de l'associació
- » Objectius
- » Població destinatària
- » Activitats
- » Horaris
- » Com participar-hi.

3a SESSIÓ: MOSTRA DE RESULTATS I DIFUSIÓ

Cada grup realitza la presentació sobre les associacions juvenils contactades. Per dinamitzar la sessió, és recomanable mostrar les pàgines web de les entitats, el seu contacte a les xarxes socials i díptics o fullets informatius facilitades per les associacions juvenils a l'alumnat. També podeu invitar a membres de les associacions i del Consell Local de Joventut per a que ells mateixos presenten la seua entitat.

Tots els grups col·laboren en la realització d'un panell informatiu per penjar-lo als espais comuns del centre amb l'objectiu de sensibilitzar i promoure l'associacionisme juvenil. Us recomanem realitzar un mapa de la localitat amb la ubicació física de les entitats i del Consell Local de Joventut, amb fitxes informatives i els seus links de contacte.

LA FIRA D'ASSOCIACIONS

17

Activitat per treballar l'associacionisme juvenil i els Consells Locals de Joventut.

Organitzar una fira d'associacions juvenils del municipi dins el centre educatiu.

Anual

Pancartes, pòsters, tríptics, ordinador i material fungible. Cal habilitar un espai per als taulells informatius i per realitzar les activitats de dinamització vinculades a la Fira.

Contactar i conèixer les associacions juvenils del municipi i el Consell Local de Joventut per incentivar la participació associativa entre l'alumnat del centre educatiu. Facilitar l'accés i l'entrada de les associacions als instituts per sensibilitzar i promoure la participació juvenil.

DESENVOLUPAMENT:

1a SESSIÓ: RECERCA A L'AULA

L'aula es divideix en grups de cinc alumnes. Cada grup, amb ajuda d'ordinadors, realitza una recerca de les associacions juvenils i el Consell Local de Joventut que estan en funcionament i tenen activitats al municipi. En el cas de tractar-se de pobles xicotetes amb pocs habitants, l'alumnat busca informació sobre aquells municipis propers on el jovent de la localitat es desplaça per estudiar, fer esport, eixir de festa, realitzar activitats d'oci i temps lliure, etc.

Cada grup escull una o dues associacions per realitzar un visita a l'entitat i proposar que participen en una fira d'associacions juvenils dins del centre. Un dels grups s'encarregarà de contactar amb el Consell Local de Joventut en el cas de que estiga constituït al municipi.

TREBALL DE CAMP

Els grups han de contactar amb les associacions assignades per sol·licitar una entrevista, tenint en compte que moltes entitats treballen durant el cap de setmana. Poden sol·licitar l'ajut del Consell Local per contactar i realitzar la visita. El principal objectiu és invitar a les entitats a participar en la Fira d'Associacions que es realitzarà en el marc de la setmana cultural o en un espai habilitat expressament per a la seua realització.

LA FIRA D'ASSOCIACIONS

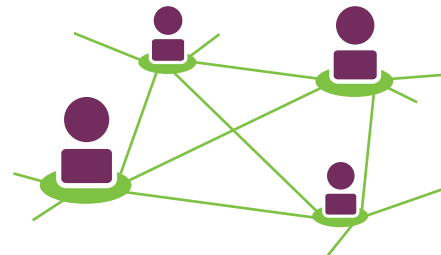
Per a l'organització de la Fira d'Associacions és important tenir en compte les següents recomanacions:

- » S'ha de comptar amb el vist i plau i el suport del consell escolar.
- » Elaborar un cronograma d'organització amb el tutor o la tutora i amb el professorat. S'ha d'escollir una data per a la realització de la Fira, tenint en compte el període d'exàmens i evitant que coincidisca amb la celebració d'altres activitats con la setmana esportiva, el viatge de final de curs, etc.
- » S'ha d'elaborar un pressupost de l'activitat i concretar els mitjans tècnics i humans que es necessiten per a la seua realització.
- » S'ha de preparar una campanya de difusió de la Fira mitjançant cartells, díptics o les xarxes socials, dirigits als companys i a les companyes de centre, al professorat i al consell escolar.
- » S'ha d'elaborar un programa d'activitats per dinamitzar la Fira: acte de benvinguda, xerrades, taules rodones, projeccions audiovisuals, punts de connexió a internet, concerts, mostra esportiva etc.
- » El dia de celebració de la Fira cada entitat ha de comptar amb una taulell informatiu amb representants i membres de les associacions juvenils invitades. En cas de no poder assistir algun representant, els propis alumnes poden donar la informació de l'entitat. El Consell Local de Joventut ha de ser present a la Fira.

NOVES FORMES DE PARTICIPACIÓ SOCIAL I JUVENIL

Les **tecnologies de la informació i comunicació (TIC)** i els seus dispositius electrònics -mòbils, correus electrònics, xarxes socials, etc.-, han permès la **creació de nous espais per a la participació ciutadana**. L'adolescència i la joventut són protagonistes d'aquestes noves formes de mobilització social que es caracteritzen per la seua **immediatesa, dinamisme, interactivitat** i per l'**absència d'estructures jerarquitzaes, formals i estables**.

Són formes de participació informal, mobilitzacions de naturalesa social, política, artística o d'oci, que reuneixen a la gent jove a l'espai públic de forma immediata i efímera per aconseguir un objectiu específic mitjançant la realització d'una acció simbòlica o contundent, i que reben el nom de flash mob i smart mob (Lasén y Martínez de Albeniz, 2008):

FLASH MOB

Són mobilitzacions aparentment apolítiques i sense contingut social, que convoquen a un grup de gent per fer coses estrambòtiques i sense sentit per a la mirada convencional. Tot i això, tenen la capacitat d'oposar-se i revertir les normes i la lògica social mitjançant l'acció col·lectiva i en públic dels seus membres.

SMART MOB O MULTITUDS INTEL·LIGENTS

Són accions col·lectives organitzades a través d'internet i els mòbils. L'ús i la presència de la tecnologia permet realitzar convocatòries per mobilitzar-se, votar, manifestar-se, recaptar fons o actuar a favor o en contra de determinats col·lectius o accions. Alhora, permeten organitzar-se tàcticament, generar i difondre notícies, reflexions o imatges per contrastar la informació oficial o manipulada i donar a conèixer i visibilitzar moviments i accions que no tenen cabuda als mitjans de comunicació convencionals.

FLASH MOB I SMART MOB

18

Activitat per treballar les noves formes de participació juvenil.

Identificar i diferenciar què són els smart mob i flash mob i proposar possibles accions participatives amb l'ús de les TIC.

50'

Ordinador, connexió a internet, projector, pissarra i material fungible.

Reflexionar sobre les característiques de les noves formes de participació juvenil i aprendre a distingir entre els smart mob i flash mob.

DESENVOLUPAMENT:

Per motivar l'activitat, heu de connectar-vos a internet i mostrar diferents exemples de flash mob i smart mob. L'objectiu és reflexionar sobre les seues característiques formals, les seues possibilitats i les seues limitacions com a noves eines per a la participació juvenil.

A continuació, l'aula es divideix en quatre grups treball, cadascun dels quals proposa el desenvolupament d'un determinat flash mob o smart mob, seguint el següent esquema:

- » Quin és el nostre objectiu? Què volem aconseguir?
- » Per què utilitzem la tecnologia? Amb quin objectiu?
- » Com es desenvolupa el smart mob o el flash mob? Contingut.
- » Quins mitjans tecnològics necessita?
- » És una acció participativa? Per què?

Per acabar la sessió, podeu decidir quina proposta us sembla més atractiva i valorar la possibilitat de realitzar-la.

ACTIVITAT

TIC PER A LA PARTICIPACIÓ

19

ACTIVITAT

Activitat per treballar les noves formes de participació juvenil.

Fer una recerca sobre l'ús de les noves tecnologies per a la participació juvenil. 50'.

Ordinador, connexió a internet, projector, pissarra i material fungible.

Conèixer, saber identificar i distingir noves formes de participació social juvenil. L'activitat pretén mostrar el paper que tenen les noves tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) com a eines de mobilització, organització, participació, difusió intercanvi, diversió, etc. entre la gent jove i en relació als nous moviments socials.

DESENVOLUPAMENT:**PRIMERA SESSIÓ**

L'aula es divideix en sis grups, cadascun dels quals ha de trobar exemples concrets sobre els diferents usos de les noves tecnologies com a eines de participació (Lasén y Martínez de Albeniz, 2008).

veure grups a la pàgina següent

SEGONA SESSIÓ

Cada grup escull un o dos exemples de la seua modalitat investigada i explica a la resta de companys les seues característiques. És important estar connectats a internet per mostrar visualment els exemples escollits i generar debat sobre les potencialitats i limitacions de les noves formes de participació juvenil a través de les TIC.

L'ús de les TIC per realitzar convocatòries o crides a mobilitzar-se amb diferents objectius com obtenir fons, paralitzar determinades activitats, manifestar-se, votar, etc.

Exemples: www.verkami.com, www.change.org

L'ús de les TIC per a la difusió de notícies, rumors, consignes electorals.

Exemples: OhMyNews.com; Indymedia; Nodo50; periodismo 3.0

L'ús de les TIC per al teknoactivisme o hackactivisme que consisteix en mostrar de manera explícita l'ús que es fa de la tecnologia des del poder, reflexionar sobre la seua relació amb el canvi social, i dissenyar nous dispositius.

Exemples: <http://hackstory.net>; software lliure, etc.

L'ús de les TIC per organitzar-se tàcticament per realitzar una determinada acció.

Exemples: Seattle, 1999; Barcelona i Gènova, 2001.

L'ús de les TIC per a la vigilància ciutadana organitzada col·lectivament per evitar manipulacions o frau electorals.

Exemples: Eleccions en Kenia 2003, Sierra Leona 2007.

L'ús de les TIC per explicar i difondre una determinada acció o projecte contada pels seus propis protagonistes a través d'imatges i vídeos que s'elaboren, consulten i comparteixen en Internet.

Exemples: Col·lectiu de mares i pares de Ciutat Vella: <http://vimeo.com/58357743>

BIBLIOGRAFIA

- » AGUDO, Y., MARTÍN, E., TOVAR, F. (2011). “Capacidades y límites de la acción juvenil: asociacionismo, nuevas tecnologías y música”. Juventud protagonista: capacidades y límites de transformación social. [versió electrònica]. Revista de Estudios de Juventud, nº 95, pp. 9-29. Madrid: INJUVE.
- » ALFAGEME, E., CANTOS, R., MARTÍNEZ, M. (2003). De la participación al protagonismo infantil. Propuestas para la acción. [versió electrònica]. Madrid: Plataforma de Organizaciones de Infancia.
- » APUD, A. (sin fecha). “Tema 11: Participación Infantil”. Enrédate con UNICEF. Formación del profesorado. Consultat el 26 de març de 2014 en <http://www.sename.cl/wsename/otros/unicef.pdf>
- » ASSOCIACIÓ DE JOVES ESTUDIANTS DE CATALUNYA. (Ed.) (sense data). Ajeca't al Consell Escolar. Guia del candidat al consell escolar. [versió electrònica]. Barcelona: Associació de Joves Estudiants de Catalunya.
- » BALLESTER I FRAGO, M. (2013). La promoció de la participació juvenil des de l'acció comunitària: aportacions d'un estudi de cas. Col.lecció Aportacions, n 49. [versió electrònica]. Barcelona: Direcció General de Joventut.
- » BENEDICTO, J. i MORÁN, M. L. (2002). La construcción de una ciudadanía activa entre los jóvenes. [versió electrònica]. Madrid: Injuve.
- » BORGE, R. (2005). La participación electrónica: estado de la cuestión y aproximación a su clasificación. [versió electrònica]. Revista de los Estudios de Derecho y Ciencia Política de la UOC. Barcelona: UOC.
- » CABALLERO, A., Mas, J., PUIG, A. (coord.) (2003). Què és i com es crea un Consell Local de Joventut: Guia de suport a les associacions juvenils. Barcelona: Triangle jove.
- » CENTRE DE DOCUMENTACIÓ JUVENIL. (2013). Dossier Temàtic: Altres formes de participació juvenil. Barcelona: Departament de Joventut. Generalitat de Catalunya. Consultat el 26 de març de 2014 en http://www20.gencat.cat/docs/Joventut/Documents/Arxiu/CDJ/Altres_formes_participacio_juvenil_Juliol_2013.pdf

- » COLLET, J. SÁNCHEZ, E. (2009). “Els reptes de participació del moviment associatiu juvenil al S.XXI”. [versió electrònica]. Una reflexió del jove associatiu avui. Barcelona: Consell Nacional de la Joventut de Catalunya.
- » DELORS, J. (coord.) (1996). La educación encierra un tesoro. Informe de la UNESCO de la Comisión Internacional sobre la Educación para el Siglo XXI. [versió electrònica]. Madrid: Ediciones UNESCO.
- » EDUCACIÓ SENSE FRONTERES. (Ed.) (sense data). Fitxes de tutories. Els valors. Consultat el 28 de març de 2014 en <https://www.educacionsinfronteras.org/files/9538>
- » ESPIN, M. (coord.) (2001). Adolescentes Digitales. [versió electrònica]. Revista de Estudios de Juventud, n 92. Madrid: Instituto de la Juventud de España.
- » FERNÁNDEZ J. L., BRITOS, M. del C. (2003). “Educar para el futuro, educar para la participación”. Educación: derechos y participación. Aportes para la reflexión sobre la enseñanza media en el Uruguay, pp. 115-134. [versió electrònica]. Montevideo: UNICEF Uruguay.
- » GALCERAN, M. del M. (coord.) (2004). Aprender a Participar. [versió electrònica]. Barcelona: Fundació Jaume Bofill.
- » GINER, H. (2011). Recull d'experiències de participació a secundària. Les entitats als centres. [versió electrònica]. Barcelona: Consell Nacional de la Joventut de Catalunya.
- » GRUPO DE ESTUDIO SOBRE TENDENCIAS SOCIALES (GETS). (2009). “Nuevas formas de participación y acción colectiva”.La juventud hoy: entre la exclusión y la acción. Tendencias de identidades, valores y exclusión social de las personas jóvenes. [edició en línia]. Madrid: INJUVE.
- » Guía didáctica de educación para la participación. (sense data). Madrid: CJE. Consultada el 28 de març de 2014 en <http://www.injuve.es/sites/default/files/guiaeducacionparalaparticipacion1.pdf>
- » HART, R. (1993). La participación de los niños: de una participación simbólica a una participación auténtica. Ensayos Innocenti, 4. UNICEF. Consultat el 28 de març de 2014 en http://www.unicefrc.org/publications/pdf/ie_participation_spa.pdf
- » KRAUSKOPF, D. (2000). Participación social y desarrollo en la adolescencia. [versió electrònica]. San José de Costa Rica: Fondo de Naciones Unidas para la Población.
- » KRAUSKOPF, D., VARGAS, G. (2003). Construyendo la participación con adolescentes. Sistematización conceptual y lineamientos estratégicos. [versió electrònica]. Ciudad de Panamá: Oficina Regional UNICEF para América Latina y el Caribe.

- » LASÉN, A., MARTÍNEZ DE ALBÉNIZ, I. (2008). “Movimientos, mobidas y móviles: un análisis de las masas mediatizadas”. Cultura digital y movimientos sociales. Madrid: Los Libros de la Catarata. Consultat el 28 de març de 2014 en <http://www.sinnergiak.org/system/files/Movimientos%20movidas%20y%20m%C3%B3viles.pdf>
- » LUQUE, S., GINER, H. (2012). Foment i suport a l'associacionisme juvenil de Catalunya. Informe d'anàlisi d'entrevistes a experts. [versió electrònica]. Barcelona: Fundació Ferrer i Guardia. Consell Nacional de la Joventut de Catalunya.
- » MIR, J. (coord.) (2013). Moviments socials i joves activistes. Una aproximació qualitativa de la participació de la joventut en organitzacions polítiques no convencionals.[versió electrònica]. Barcelona: Direcció General de Joventut.
- » OLIVER, Q., BONETTI, J., ARTAGAVEYTIA, L. (2006). Adolescencia y participación. Palabras y juegos. [versió electrònica]. Montevideo: UNICEF Uruguay.
- » Participando que es gerundio, pautas educativas para trabajar la participación infantil. (1999). [versió electrònica]. Madrid: Consejo de la Juventud de España.
- » PIÉDROLA, A. (2007). Recerca-acció sobre Participació juvenil als centres de secundària de Catalunya. Síntesi de resultats. Barcelona: Fundació Pere Tarres. Consultat el 28 de març de 2014 en http://www20.gencat.cat/docs/governacio/Qualitat%20democr%C3%A0tica/02_Divulgacio,%20formacio%20i%20recerca/04_Recerca/Arxius/rendicio_comptes_sintesi.pdf
- » Proyecto de Educación para la Participación Infantil en Quart de Poblet. (sense data). Quart de Poblet: Consell Municipal Infantil de Quart de Poblet. Consultat el 28 de març de 2014 en http://onlineqdp.com:4545/portal/RecursosWeb/DOCUMENTOS/1/0_845_1.pdf
- » SABORTI, R., PRADO, P., CERRADELO, C., GIL, L. (sense data). Participes? Educació per a la participació infantil. [versió electrònica]. València: UNICEF Comité Comunitat Valenciana. Save The Children València.
- » SANMARTIN, Ana. (2013). Indicadores básicos de Juventud. [versió electrònica]. Madrid: Centro Reina Sofia de Adolescencia y Juventud. FAD.
- » SELLARÉS, A. (2003). La participació jove. [versió electrònica]. Sinergia. Col·lecció de guies pràctiques. Barcelona: Secretaria General de Joventut. Generalitat de Catalunya.
- » Sondeo de Opinión y situación de la gente joven. (2ª encuesta 2011). Jóvenes, Actitudes sociales y políticas, Movimiento 15M. [versió electrònica]. Madrid: Observatorio de la Juventud en España.

- » Sondeo de Opinión y situación de la gente joven. (2ª encuesta 2011). Jóvenes, Participación y Cultura Política. [versió electrònica]. Madrid: Observatorio de la Juventud en España.
- » TERRÉN, E. (2003). “Educación democrática y ciudadanía multicultural: el reaprendizaje de la convivencia”, en Morán, M.L. i Benedicto, J. (2003). Aprendiendo a ser ciudadanos. Experiencias sociales y construcción de la ciudadanía entre los jóvenes. Madrid: Instituto de la Juventud (INJUVE).
- » TRILLA, J., NOVELLA, A. (2001). Educación y participación social en la infancia. [versió electrònica]. Revista Iberoamericana de Educación, núm. 26, pp. 137-164. Organización de Estados Americanos.
- » TRILLA, J. (coord.)(2011). Jóvenes y espacio público: del estigma a la indignación. Barcelona: Edicions Bellaterra.
- » VALADES, B. (2011). Conceptualizar el papel de las redes sociales en internet en movimientos sociales y acciones colectivas. Propuesta aplicada a lo digital. Primera Revista Electrónica en América Latina Especializada en Comunicación, n 77. México: Razón y palabra. Consultat el 28 de març de 2014 en http://www.razonypalabra.org.mx/varia/77%205a%20parte/64_Valades_V77.pdf

LEGISLACIÓ

- » Decret 112/2007, de 20 de juliol, del Consell. Diari Oficial de la Comunitat Valenciana, 26 de juliol de 2007, núm. 5562, pàg. 3042.
- » Decret 127/1986, de 20 d'octubre, del Consell de la Generalitat Valenciana. DOGV, 10 de novembre de 1986, núm. 462, pàg. 4468.
- » Decret 164/2010, de 8 d'octubre, del Consell. Diari Oficial de la Comunitat Valenciana, 14 d'octubre de 2010, núm. 6376, pàg. 38200.
- » Decret 234/1997, de 2 de setembre, del Govern València. DOGC, 8 de setembre de 1997, núm. 3073, pàg. 14226.
- » Decret 39/2008, de 4 d'abril, del Consell. Diari Oficial de la Comunitat Valenciana, 9 d'abril de 2008, núm. 5738, pàg. 55906.
- » Ley Orgánica 8/1985, de 3 de julio, reguladora del Derecho a la Educación. Boletín Oficial del Estado, 4 de julio de 1985, núm. 159, pág. 21015.
- » Ley Orgánica 8/2013, de 9 de diciembre, para la mejora de la calidad educativa. Boletín Oficial del Estado, 10 de noviembre de 2013, núm. 295, sec. I pág. 97858.
- » Llei 14/2008, de 18 de novembre de 2008, de la Generalitat, d'Associacions de la Comunitat Valenciana. Diari Oficial de la Comunitat Valenciana, 25 de novembre de 2008, núm. 5900, pàg. 87872.
- » Llei 18/2010, de 30 de desembre, de la Generalitat, de Joventut de la Comunitat Valenciana. Diari Oficial de la Comunitat Valenciana, 30 de desembre de 2010, núm. 6429, pàg. 47478.
- » Llei 6/2010, de 28 de maig, de la Generalitat. Diari Oficial de la Comunitat Valenciana, 3 de juny de 2010, núm. 6281, pàg. 22377.
- » Orde 20/2011, d'11 d'abril, de la Conselleria d'Educació. Diari Oficial de la Comunitat Valenciana, 4 de maig de 2011, núm. 6513, pàg. 17469.

- » Orde de 22 d'octubre de 2007, de la Conselleria d'Educació. Diari Oficial de la Comunitat Valenciana, 31 d'octubre de 2007, núm. 5630, pàg. 41030.
- » Ordre de 10 d'octubre de 1997, de la Conselleria de Cultura, Educació i Ciència. DOGV, 14 d'octubre de 1997, núm. 3099, pàg. 16112.
- » Resolució de 20 de setembre de 2013, de la directora general d'Innovació, Ordenació i Política Lingüística. Diari Oficial de la Comunitat Valenciana, 30 de setembre de 2013, núm. 7121, pàg. 28776.

Instruiu-vos

i sereu lliures,

seren i sereu

forts,

estimeu-vos

i sereu

associieu-vos i felïços.

consell de la joventut
comunitat valenciana

c/Llanterna, 26 • 46001 • Valencia

| 963 510 120 | cjcv@cjcv.org |